

Sygn. akt I 1 C 996/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2022 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny:
Przewodniczący: sędzia Tadeusz Kotuk
Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Szymańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2022 r. w G. sprawy z powództwa K. P. przeciwko (...) S.A. w G. w restrukturyzacji

o zapłatę, ewentualnie o ustalenie

I. oddala powództwo o zapłatę;

II. oddala powództwo o ustalenie;

III. zasądza od powoda K. P. na rzecz pozwanego (...) S.A. w G. kwotę 917 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty – tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I 1 C 996/21

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W dniu 29 marca 2019 r. strony zawarły umowę pożyczki nr (...) na kwotę 6.000 zł. P. koszt pożyczki został w umowie wskazany łącznie na sumę 5.995,08 zł. Pożyczka miała być spłacana w 30 ratach miesięcznych do 5 października 2021 r.

D. ód: umowa z harmonogramem, k. 11-17

W dniu 29 kwietnia 2021 r. K. P. złożył pozwanemu oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego powołując się na naruszenie w umowie art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Skoro pozaodsetkowe koszty pożyczki w danym wypadku wynoszą 99%, to oznacza – zdaniem składającego oświadczenie – że doszło do obejścia tego przepisu i nieważności umowy w tym zakresie, co oznacza naruszenie tego przepisu.

D. ód: oświadczenie, k. 23-24

Ocena dowodów

Stan faktyczny nie budził istotnych kontrowersji i został ustalony w oparciu o niebudzące wątpliwości wyżej wymienione dokumenty prywatne. Zeznanie przedstawiciela pozwanego w charakterze strony nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż ich przedmiotem był opis wewnętrznych problemów finansowych pozwanego na tle rynku pożyczek gotówkowych spoza sektora bankowego.

Kwalifikacja prawna

Podstawą faktyczną powództwa o zapłatę było żądanie zapłaty 1.754,87 zł wyliczone i uzasadnione jako skutek materialnoprawnego oświadczenia pożyczkobiorcy złożonego w trybie art. 45 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zdaniem Sądu oświadczenie powoda złożone w tym trybie pozwanemu było nieskuteczne, gdyż w rzeczywistości nie doszło do naruszenia przez pozwanego art. 36a w/w ustawy. P. koszty pożyczki ewidentnie nie przekraczają granic wyznaczonych ustawą (por. wzór matematyczny w ustawie), co zresztą pełnomocnik powoda afirmuje.

Pełnomocnik powoda w pozwie starał się natomiast – nietrafnie – utożsamić lub umiejscowić pojęcie „naruszenia przez kredytodawcę” taksatywnie wymienionych w art. 45 ust. 1 w/w ustawy przepisów z abuzywnością określonych zapisów wzorca umowy. Jednak abuzywność i skutki prawne takich zjawisk to coś innego, niż naruszenie przepisów dotyczących formy, zawartości umowy lub jej parametrycznych cech dających się ustalić arytmetycznie – w kontekście przesłanek do skorzystania z sankcji kredytu darmowego (ustawodawcy chodziło o te cechy lub wymogi związane z umową, których naruszenie bez trudu można łatwo stwierdzić, niejako *prima vista*).

W przypadku zaistnienia sankcji kredytu darmowego skutki prawne są następujące: umowa pozostaje w kształcie dotychczasowym, a eliminacji (wygaszeniu) na skutek wyraźnego przepisu ustawy ulegają ze skutkiem *ex tunc* wyłącznie określone obowiązki pożyczkobiorcy wynikające z umowy (od drugiej strony ujmując – pozostaje do zwrotu wyłącznie kapitał). Natomiast w przypadku stwierdzenia abuzywności – eliminacji ulegają określone postanowienia umowy (w krańcowych przypadkach stwierdza się na wniosek konsumenta nieważność całej umowy), a roszczenia konsumenta powstają dopiero po ocenie wpływu takiej sytuacji na treść stosunku zobowiązaniowego (po eliminacji postanowień abuzywnych), zaś ich bezpośrednią podstawą stają się inne przepisy prawa zobowiązań (w szczególności art. 410 k.c.). Konstrukcja prawna obu instytucji prawnych jest więc od strony cywilistycznej zupełnie odmienna.

Reasumując, mogą zaistnieć sytuacje, gdy pozaodsetkowe koszty kredytu (pożyczki) nie naruszają przepisu art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim (i nie ma podstaw do skorzystania przez pożyczkobiorcę z tzw. sankcji kredytu darmowego), ale są abuzywne – jednak w tym przypadku zainteresowanemu służą inne środki prawne. Innymi słowy, abuzywność określonego postanowienia wzorca umowy bez naruszenia wymienionych w art. 45 ust. 1 przepisów ustawy o kredycie konsumenckim daje pożyczkobiorcy możliwość wyłącznie sięgania po ochronę wynikającą z przepisów art. 3851-3 k.c.

Żądanie ustalenia abuzywności umowy także jest niezasadne, gdyż powód nie ma w niniejszym procesie interesu prawnego w ustaleniu w rozumieniu art. 189 k.p.c. Po pierwsze, miałyby dalej idące roszczenie o zapłatę oparte na takiej podstawie faktycznej, a po drugie – obecnie z jego udziałem (jako pozwanego) toczy się proces o zapłatę wytoczony przez pozwanego (Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim, sygn. I C 42/22), gdzie może (lub mógł) podnieść stosowne zarzuty zmierzające do osiągnięcia skutku wyeliminowania określonych postanowień umowy z uwagi na ich abuzywność. Zarzuty te mogą skutkować oddaleniem powództwa w całości lub części, a osiągnąć skutek dalej idący, niż żądanie ustalenia w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze powództwo o zapłatę uległo oddaleniu na mocy art. 45 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim – a *contrario* (punkt I.), a powództwo o ustalenie oddalono na mocy art. 189 k.p.c. a *contrario* (punkt II.).

Koszty

Powód jako przegrywający proces w całości jest obowiązany treścią art. 98 k.p.c. zwrócić koszty przeciwnikowi, na które składa się: opłata za czynności radcy prawnego w stawce minimalnej (900 zł, § 2 pkt 3 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).